

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ενότητα #4: Ιδιωτικά σχολεία

Διδάσκων: Χουρδάκης Αντώνης

ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται στην άδεια χρήσης **Creative Commons** και ειδικότερα **Αναφορά – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγο Έργο 3.0 Ελλάδα** (*Attribution – Non Commercial – Non-derivatives 3.0 Greece*)

[ή επιλογή ενός άλλου από τους έξι συνδυασμούς]

[και αντικατάσταση λογότυπου άδειας όπου αυτό έχει μπει (σελ. 1, σελ. 2 και τελευταία)]

- Εξαιρείται από την ως άνω άδεια υλικό που περιλαμβάνεται στις διαφάνειες του μαθήματος, και υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης. Η άδεια χρήσης στην οποία υπόκειται το υλικό αυτό αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ιδιωτικά σχολεία

- Παράλληλα εισηγήθηκε και υποστήριξε με ζήλο μία φιλελεύθερη αρχή για την εκπαίδευση, η οποία ουσιαστικά ήταν ανακόλουθη ως προς το γενικό πνεύμα και γράμμα του νόμου (το πρώτο Σύνταγμα ήταν συντηρητικό, αυστηρά συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό) : «η εκπαίδευσις να είνε ελευθέρα», προκαλώντας έτσι τη γενική διαμαρτυρία των βουλευτών, που πολλοί εξ αυτών αρχικά δεν αποδέχθηκαν

Ιδιωτικά σχολεία

- Το ζήτημα του εκπαιδευτικού φιλελευθερισμού είναι σημαντικό να το συνεξετάσει κανείς μαζί με τη διαμόρφωση της πολιτικής ενός θρησκευτικού φιλελευθερισμού που φαίνεται να υιοθετεί ο Βενιζέλος. Τόσο ο θρησκευτικός όσο και ο εκπαιδευτικός του φιλελευθερισμός αποτελούσαν βασική παράμετρο των πολιτικών του πεποιθήσεων εδώ στην Κρήτη.

Η αιτιολόγησή του...

- «Το άρθρον παρεξηγήθη, κ. Πληρεξούσιοι ...Δεν παρεισάγει το άρθρον τούτο την αναρχίαν εν τη εκπαιδεύσει, αλλ' είνε αναγνώρισις μιας αρχής την οποίαν κατέκτησεν ο νεώτερος πολιτισμός και κατά την οποία επιτρέπεται εις πάντα να ανέλθη εις εν βήμα και έχων ακροατήριον περί αυτών να διδάξη τας ιδέας τας οποίας έχει υπό μόνον τον περιορισμόν ότι δεν θα προσβάλλωνται δια της διδασκαλίας αυτής τα χρηστά ήθη, η δημοσία τάξις, ή το σέβας προς τους νόμους της πολιτείας. Όταν υπάρχωσιν οι περιορισμοί ούτοι δεν υπάρχει κανείς κίνδυνος από την ελευθέραν διδασκαλίαν, αυτήν δε την κατάκτησιν του νεωτέρου πολιτισμού ηθέλησεν να αναγράψη και το ημέτερον Σύνταγμα δια του υπό συζήτησιν άρθρου.

Όταν λοιπόν λέγουμε ότι η εκπαίδευσις είνε ελευθέρα, εννοούμε τούτο, ότι δεν υπάρχωσιν μόνον δημόσια σχολεία, αλλά ότι έκαστος δύναται τας ιδέας του να τας εκθέτη ελευθέρως, δύναται δε και να διδάσκη ελευθέρως εφόσον δεν προσβάλλει τα χρηστά ήθη ή δια της διδασκαλίας του δεν διασαλεύει την δημοσίαν τάξιν. Όταν τοιαύτη έννοια αποδοθή εις το άρθρον τούτο, νομίζω ότι οι φόβοι... θα κριθώσιν αβάσιμοι. Τώρα παρατηρώ τούτο, ότι όλαι αι παρατηρήσεις αι οποίαι εγένοντο ως προς τον τρόπον κατά τον οποίον θα ρυθμίσωμεν τα εκπαιδευτικά μας πράγματα, είνε παρατηρήσεις αι οποίαι έχουσι τον τόπον των εις τον Οργανικόν νόμον ο οποίος θα συνταχθή περί εκπαιδεύσεως.

Δεν πρέπει να λησμονώμεν ότι πρόκειται περί Συντάγματος, ουχί περί των οργανικών νόμων, δια των οποίων θα ρυθμισθώσιν οι διάφοροι κλάδοι της πολιτείας. Θα γίνη και ο οργανικός νόμος περί δημοσίας εκπαιδεύσεως. Ο νόμος ούτος θα κανονίση τον τρόπον κατά τον οποίον θα διεξάγηται η διδασκαλία εν τοις σχολείοις του δημοσίου· ο νόμος αυτός θα ορίση εάν η εκπαίδευσις θα υπάγηται εις το υπουργείον της παιδείας, ο νόμος αυτός θα ορίση αν πρέπει να υπάρχωσιν εφορίαί κατά τμήματα και εν γένει περί πάσης διατάξεως αφορώσης εις τον κανονισμόν της παιδείας, την οποίαν θα απονέμη το Κράτος...Επρόκειτο εις το Σύνταγμα να αναγράψωμεν την κατάκτησιν αυτήν επαναλαμβάνω του νεώτερου πολιτισμού, ότι η εκπαίδευσις είνε ελευθέρα, όποιος θέλει ημπορεί να διδάξη εάν ευρίσκη ακροατάς και όποιος θέλει ημπορεί να πηγαίνει να τον ακούση.

Η Πολιτεία έχει μόνον το δικαίωμα να παρεμβαίνει οσάκις δια της διδασκαλίας αυτής πρόκειται να προσβληθώσιν είτε τα χρηστά ήθη είτε η δημοσία τάξις είτε το σέβας προς τους νόμους της πολιτείας. Αλλά παρά την διδασκαλίαν την ελευθέραν η οποία δύναται να ενασκήται και εν υπαίθρω, θα υπάρξη και η διδασκαλία την οποίαν απονέμει το Κράτος, τον τρόπον δε κατά τον οποίον θα απονέμηται η διδασκαλία αύτη θα τον κανονίση ο οργανικός νόμος περί δημοσίας εκπαιδεύσεως. Από όλας τας παρατηρήσεις αι οποίαι εγένοντο η μόνη την οποίαν δύναμαι να δεχθώ, είναι εκείνη κατά την οποίαν η δημοτική εκπαίδευσις θα αναγραφή υποχρεωτική. Αυτό είναι εν πράγμα δια το οποίον δεν υπάρχει καμμία αμφισβήτησις, δευτέρα γνώμη νομίζω ότι δεν υπάρχει, ότι την δημοτικήν εκπαίδευσιν είναι καθήκον της πολιτείας να την καταστήση και υποχρεωτικήν».

Έτσι, θα δώσει, για παράδειγμα, άδεια στην πτυχιούχο νηπιαγωγό Αμαλία Μανουσάκη «προς ίδρυσιν Νηπιαγωγείου εν τη πόλει Ρεθύμνης»

- «Γνωστοποίησις. Η διεύθυνσις του Νηπιαγωγείου Ρεθύμνης καθιστά γνωστόν τη χριστιανική κοινότητα της πόλεως ταύτης ότι ήρξατο τας εγγραφάς από της 20ης Ιανουαρίου και θα εξακολουθήση αυτάς. Παρακαλεί δε τους έχοντας νήπια άρρενα ή θήλεα 3-6 ετών να εγγράψωσιν αυτά καθόσον επείγει ο χρόνος. Ρεθύμνη 27 Ιανουαρίου 1899»

...και δημόσια σχολεία

«Αλλά παρά την διδασκαλία την ελευθέραν...
θα υπάρξη και η διδασκαλία την οποίαν
απονέμει το Κράτος... Από όλας τας
παρατηρήσεις αι οποίαι εγένοντο η μόνη την
οποίαν δύναμαι να δεχθώ, είναι εκείνη κατά
την οποίαν η δημοτική εκπαίδευσις θα
αναγραφή υποχρεωτική. Αυτό είναι εν πράγμα
δια το οποίον δεν υπάρχει καμμία
αμφισβήτησις»

Υποχρέωση του κράτους

Αντίθετα ο Βενιζέλος στο πλαίσιο της κοινωνικής του πολιτικής αντίληψης ήθελε να δεσμεύσει όχι μόνο τον πολίτη αλλά και το ίδιο το κράτος στο να ιδρύσει τα κατάλληλα σχολεία για την εκπαίδευση του πολίτη του. Διότι, όπως υποστήριζε, αφού η πολιτεία «απαιτεί από τους πολίτας δια την ενάσκησιν των πολιτικών των δικαιωμάτων την γνώσιν γραμμάτων, είναι υποχρεωμένη να τοις παράσχη και τα μέσα όπως αποκτήσωσιν την γνώσιν αυτήν». Παρόλα αυτά, όμως, στην τελική διατύπωση επικράτησε παρά τις καλές προθέσεις και στο Κρητικό Σύνταγμα η μονομέρεια, όπως συνέβη και αργότερα στο Σύνταγμα της Ελλάδος του 1911

... και επί της παιδείας υπουργός

- Κατά τη διετία 1899 -1900 ο ύπατος αρμοστής, πριν ακόμα τη ρήξη μαζί του, αναθέτει στον Βενιζέλο επίσημα τα καθήκοντα του Συμβούλου επί της Δημοσίας Εκπαιδεύσεως και των Θρησκευμάτων για όσο καιρό ο αρμόδιος σύμβουλος απουσίαζε από την Διεύθυνσή του (Ε.Ε.Κ.Π. 02/11/1899, φ.96) και (Ε.Ε.Κ.Π. 02/06/1900).

... και επί της παιδείας υπουργός

- Σε αυτό το σύντομο πράγματι διάστημα θα εξετάσουμε τη εκπαιδευτικοπολιτική πλευρά και ειδικότερα τη συμβολή του ως επί της παιδείας υπουργού

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

